Análise de contido, tratamento e estética, e de linguaxe dos informativos de radio e televisión

Ana Isabel Rodriguez Vázquez (USC)
Anxela Chillón Álvarez (USC)
Mª José Salgueiro Santiso (USC)

RESUMO

Ao abeiro dun proxecto de investigación I+D, subvencionado polo goberno autonómico de Galicia analizáronse os contidos dos informativos de radio e de televisión no ámbito nacional e galego dende o ano 2003 ata o 2007. Foi realizado polo grupo de investigación da USC: "Estudios Audiovisuais. Comunicación Audiovisual: contidos, formatos e tecnoloxía"

Entre os medios analizados hai que citar no eido estatal, emisoras xeneralistas de maior audiencia: TVE1, Antena 3, Telecinco, COPE, SER e RNE1. En Galicia estudaronse os informativos centrais de: Televisión de Galicia, Radio Galega, Centro Territorial TVE-Galicia, Radio Voz e as desconexións autonómicas de: SER, COPE, ONDA CERO e RNE1.

Este análise deu como froito un corpus de 20.000 noticias. A través do baleirado de cada unha delas obtiveronse datos sobre os que se sustentaron as conclusións sobre o tratamento informativo, estético e de linguaxe da información audiovisual en España e Galicia.

Ademais do valor acumulativo dos datos extraídos, engádese a importancia dun acceso inmediato e comparativo a través dunha interfaz gráfica accesible na Rede en tempo real.

Esta base de datos elaborouse a partir dunha ficha de análise, realizouse un estudo no que se abordabanse parámetros como: xerarquización e estrutura informativa, desglose temático, ámbito xeográfico (procedencia da información), natureza e diversidade das fontes (mediante valores cuantitativos e cualitativos) entre outros.

Esta aplicación online permitiu extrapolar datos para emitir diversos informes no ámbito académico. Asemade, engadir que esta ferramenta permitiu abrir unha ponte entre o marco da investigación universitaria e as administracións, os medios e as empresas de

consultoría en comunicación. Neste amplo corpus acumularonse datos sobre acontecementos relevantes na vida social e política. Desde un punto de vista comparativo estudouse o tratamento informativo de feitos como: eleccións xerais e municipais, crise dos incendios en Galicia, Catástrofes naturais como as riadas do 2006 e diversos conflitos sectoriais.

Por todo isto, considerase que o Congreso fundacional da AE-IC: "Investigar a Comunicación" é o marco idóneo para a difusión deste proxecto de investigación tan fondamente vencellado aos propósitos deste foro de debate.

PALABRAS CHAVE

Informativos audiovisuais, radio, televisión, estudios audiovisuais, contidos, formatos, tecnoloxía.

1. INTRODUCIÓN

O grupo de investigación Estudios audiovisuais da Facultade de Ciencias da Comunicación da Universidade de Santiago de Compostela (USC), coordinado pola catedrática Margarita Ledo Andión, desde a súa creación en 2003 mantén abertas diversas liñas de traballo. Entre elas, análise de contidos informativos de radio e de TV, produtos para TV e tecnoloxías aplicadas á prdución, espazos xeo-lingüísticos de comunicación, produción de contidos e multiculturalismo, e programación e audiencias en radio e TV. Liñas que se traducen na oferta de diferentes servizos e recursos como a configuración de novos espazos de circulación de produtos audiovisuais e cinematográficos, deseño de produtos audiovisuais, definición de hábitos de consumo, análise de audiencias e estudos estratéxicos de programación, e análise da información audiovisual: producción, tratamento, formatos, estética e linguaxes.

Estas liñas de traballo e servizos ofertados materialízanse en varios proxectos de investigación: o documental no encino / o ensino do documental; asistencia técnica, edición e posprodución de obras audiovisuais; audiovisual, cinema e discapacidade; os contidos dos informativos de radio e de televisión: tratamento informativo, estético e de linguaxe; e o tratamento informativo nos medios de comunicación audiovisuais.

Destes dous últimos proxectos, cuxo investigador principal é o catedrático Xosé Soengas Pérez, preséntanse nesta comunicación a metodoloxía de traballo e as principais conclusións.

2. XUSTIFICACIÓN DOS PROXECTOS

Os referidos proxectos "Os contidos dos informativos de radio e de televisión: tratamento informativo, estético e de linguaxe"; e "O tratamento informativo nos medios de comunicación audiovisuais", derivaron nun sistema de xestión de información audiovisual creado co obxectivo de realizar un seguemento periódico dos informativos das emisoras xeneralistas de maior audiencia (TVE1, Antena 3, Telecinco, COPE, SER e RNE1), no ámbito estatal, e no eido galego dos informativos centrais de Televisión de Galicia, Radio Galega, Centro Territorial TVE-Galicia, Radio Voz e as desconexións autonómicas de SER, COPE, ONDA CERO e RNE1. O propósito principal era obter unha completa fotografía da actualidade estatal e da comunidade autónoma galega a través da súa actualización permanente e compilación nunha base de datos creada ex profeso para esta investigación.

Ambos proxectos leváronse a cabo ao abeiro de accións de I+D subvencionadas polo Goberno autonómico galego en diversas fases entre os anos 2003 e 2007, e con partidas orzamentarias procedentes de diversos departamentos da Xunta de Galicia (Dirección Xeral de Investigación e Innovación dependente da Consellería de Innovación, Industria e Comercio e a Secretaría Xeral de Comunicación dependente de Presidencia da Xunta)

3. METODOLOXÍA E MOSTRA DA INVESTIGACIÓN

A iniciativa investigadora parte dunha dualidade metodolóxica: dunha banda, susténtase nunha análise cuantitativa para coñecer o grao de presenza de cada temática; e doutra banda apóiase nunha perspectiva cualitativa analizando o enfoque das noticias en cada medio, a natureza e pertinencia das fontes empregadas e dos actores informativos e o tratamento dos elementos que configuran as informacións.

Nesta formulación metodolóxica baséase a selección da mostra segundo as necesidades do obxecto de estudo cuxos resultados permiten obter niveis de seguemento do tratamento informativo diferentes e interrelacionables:

- Unha selección mediante o método da semana composta permite unha análise continuada da información nos medios audiovisuais.
- A elección do periodo temporal da mostra en función das axendas temáticas permite elaborar estudos pormenorizados de feitos noticiosos concretos (por exemplo, información de crise, procesos electorais, eventos de relevancia social, histórica…).

- seguemento diario e continuado das novas posibilita unha completa radiografía informativa en tódolos ámbitos obxectos de cobertura (temática, xeográfica, temporal, natureza das fontes, enfoques, etc.).

Estas tres dimensións son complementarias e interrelacionables o que lle dá un dobre valor engadido ao traballo de investigación, xa que dun lado permite unha actualización constante dos datos obtidos, e doutro proporciona a posibilidade de establecer comparativas diacrónicas e sincrónicas a tódodos niveis.

Como exemplos de aplicación desta metodoloxía sustentáronse as investigacións presentadas nesta comunicación:

- No proxecto "Os contidos dos informativos de radio e de televisión: tratamento informativo, estético e de linguaxe" empregouse o método da semana composta polo que se analizaron preto de 2.000 novas dos informativos de ámbito nacional de TVE1, Antena 3, Telecinco, COPE, SER e RNE1, entre 2003 e 2006.
- En "O tratamento informativo nos medios de comunicación audiovisuais", centrado no ámbito galego, analizáronse preto de 18.000 novas dos informativos do mediodía de Televisión de Galicia, Radio Galega, Centro Territorial TVE-Galicia, Radio Voz e as desconexións autonómicas de SER, COPE, ONDA CERO e RNE1, nos anos 2006 e 2007.

4. **CONTIDOS DE ANÁLISE**

A dobre vertente metodolóxica do proxecto á hora da análise, tanto dende o punto de vista cuantitativo como de índole cualitativa, formulouse a través do emprego dunha ficha de baleirado na que se abordaron todos aqueles aspectos relacionados co obxecto de investigación mencionado con anterioridade.

A ficha deseñada para o proxecto de análise de ámbito nacional "Os contidos dos informativos de radio e de televisión: tratamento informativo, estético e de linguaxe" consistiu na elaboración dunha base de datos que contiña máis de oitenta campos, artellados nos seguintes apartados:

1. *Identificación*: o nome da emisora, a data e hora de emisión do informativo, o tema da nova, se está ou non destacada en titulares, número que ocupa a nova na orde de aparición do informativo, duración total da noticia, sección temática á que corresponde, sección xeográfica á que pertence e duración da sección.
2. *Contexto espacial e temporal da información*, no que se especifica se existe unha identificación dos lugares que aparecen na nova, indicando a natureza da mesma.

Tamén se aclara se se produce unha identificación temporal (horaria) da información, e tamén como se produce.

3. *Orixe da información e natureza das fontes e dos protagonistas*, definindo o foco informativo ou procedencia da nova, se aparecen ou non fontes e número e tipoloxía das mesmas en caso afirmativo: directas ou indirectas, obxectivas ou subxectivas, públicas ou privadas, lexítimas ou ilexítimas, actuais ou de arquivo. Tamén se especifica o tempo dedicado ás fontes, o momento no que se identifican se é que se fai, a fórmula de identificación dos protagonistas da información e a natureza contrastada ou non da mesma.
4. *Estructura da información e formato das novas*, describindo se son datos facilitados mediante cronoloxía lineal, cronoloxía inversa, en zig-zag, pirámide invertida, en espiral, etc.; e, no caso do formato, se é clásico, con declaracións, con entrevista, dialogada, de foco múltiple, retransmisión en directo, breve, etc.
5. *Tratamento dos contidos*, a través dunha narración clara ou confusa, con claridade expositiva ou non, tendenciosa, cun tempo asignado suficiente para a comprensión ou non, información asinada ou non, etc.
6. *Tratamento estético de cada personaxe ou acontecemento*, nomeando se é positivo ou negativo, descritivo, con algún tipo de plano predominante que sexa beneficioso ou prexudicial para a imaxe dese personaxe ou acontecemento, etc. Ademais defínese a forma de presentación e desenvolvemento da nova.
7. *Enfoque*, aclarando a natureza do mesmo e a adecuación do mesmo á información obxecto da nova.
8. *Desequilibrios informativos*, sobor da existencia dunha separación entre a información e a opinión, se hai mostras de propaganda, publicidade ou mensaxes subliminais, carencias de versión ou manipulación.
9. *Novas tecnoloxías da información*, presentes ou non a través de recursos tecnolóxicos ó servizo da información e a claridade expositiva ou infografía.

O grande número de variables analizadas proporciona un corpus susceptible de numerosas aplicacións para a obtención de resultados baseadas na complementariedade e interrelacionabilidade dos diferentes niveis de análise do que se falaba no apartado de definición da metodoloxía e mostra obxecto de estudo, e dá unha idea máis aproximada da versatilidade do proxecto de investigación.

En “O tratamento informativo nos medios de comunicación audiovisuais”, centrado no ámbito galego, a ficha de baleirado ten que sufrir un proceso de reducción necesario

para a viabilidade dunha base de datos permanentemente actualizada (dito baleirado producíase tódolos días da semana) e en formato web. Ademais unha dimensión máis reducida dos datos obtidos facilitará a xestión dunha aplicación electrónica a través da que se pretenden amosar en tempo real os resultados froito do estudio pormenorizado de cada unha das novas dos informativos.

A ficha queda finalmente reducida a 45 campos en total, correspondentes a unha ficha de baleirado inicial na que se recollen as características de cada unha das novas dos informativos analizados, e outra ficha na que se pormenorizan as características de cada unha das fontes empregadas en cada unha das informacións. Ambas fichas son accesibles a través dunha web que posibilitará o acceso en tempo real e permanente á base de datos (ver imaxe 1).

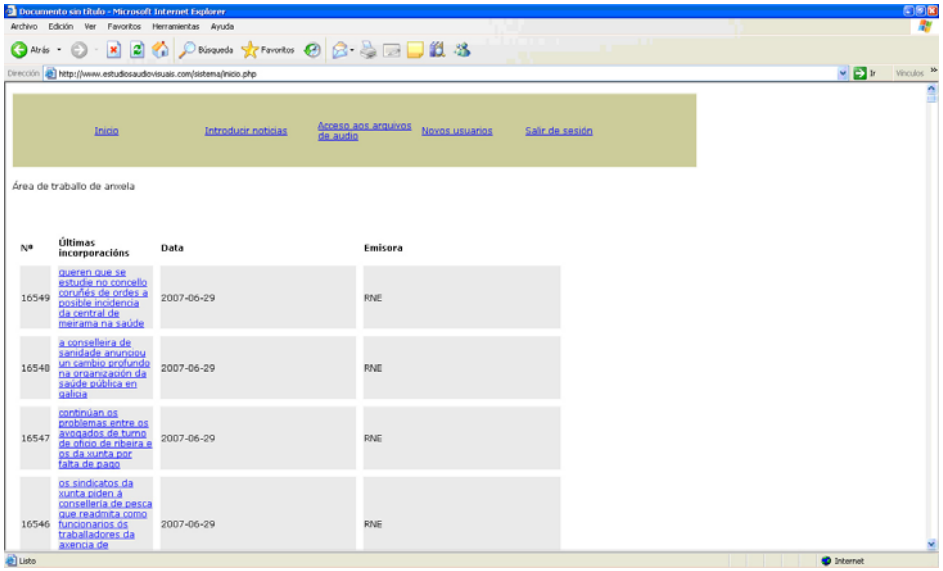

Imaxe 1. Web de análise

Na ficha de noticias (ver imaxe 2), inclúense os datos identificativos da nova (emisora onde se emite o informativo, data, tema e título), a presenza e peso da mesma no informativo como conxunto, a tipoloxía do contido da información (política, sociedade, sucesos ou economía), a identificación espacial/temporal, o formato (tema do día, noticia clásica, noticia entrevista, retransmisións, breves, noticia con información complementaria, con declaracións e en exclusiva), o tipo de narración, se se produce unha diferenciación clara ou non entre información e opinión, posibles carencias informativas, e se a autoría do xornalista queda definida.

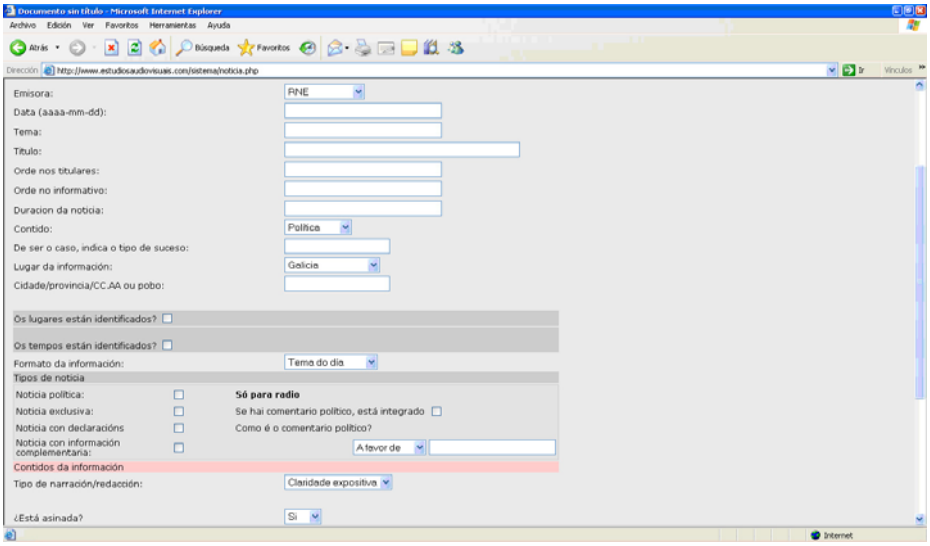

Imaxe 2. Ficha de análise da nova

Por outra banda, a ficha de baleirado da información referida ás fontes empregadas (ver imaxe 3) contará cun campo de identificación da fonte (número de fonte e da noticia, data e nome do cargo ou entidade), ademais da descrición e definición da fonte, presenza e peso informativo da fonte na nova (calibrable a través da duración do corte da mesma no caso de que sexa estilo directo, do momento, da orde e do número de aparicións e tipo de presenza en relación ó resto de fontes), se é contrastada ou sen contrastar, tipo de tratamento (equilibrado ou desigual en relación a outras fontes da mesma nova), tipo de enfoque (positivo, negativo ou neutro) e vinculación da fonte (neutra ou relacionada con elementos positivos ou negativos).

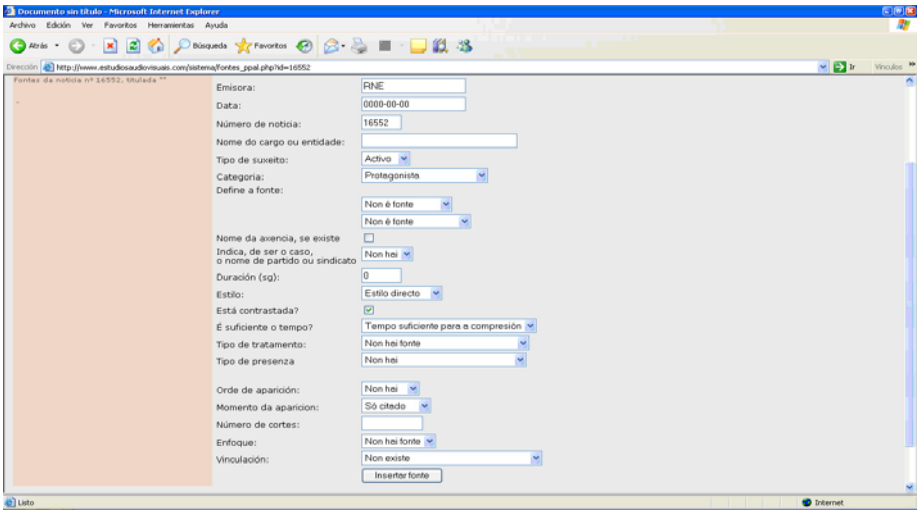

Imaxe 3. Ficha de análise da fonte informativa

Ambas fichas están permanentemente dispoñibles a través da web deseñada para soster a actualización da base de datos, o que facilita o proceso de traballo dos investigadores. Ademais un enlace permite a conexión FTP co servidor no que se atopan os arquivos

cos informativos susceptibles de análise, accesibilidade que favorece a descarga dos mesmos para o baleirado, a verificación dos datos introducidos tralo proceso e a modificación en caso de erro.

4.1 Características dos contidos informativos analizados

As fichas de análise dos dous proxectos presentados nesta comunicación deron como froito un corpus de 20.000 novas, do que se derivou outro composto por 30.000 fontes informativas. Os datos obtidos permiten facer un estudo sistemático e riguroso da actualidade española e galega, caracterizado por unha serie de trazos distintivos:

- Diversidade temática: a heteroxenidade da natureza das novas é unha das características primixenias derivadas da análise dos informativos. Esa diferenciación (Soengas, 2007) é unha constante e, a vez, un reflexo dos acontecementos de natureza diverxente que conforman a realidade mediática. Aínda que a variación temática se manten, o criterio xeográfico tamén se emprega como base para agrupar os feitos noticiosos. Daí que os dous eixos sobre os que se asenta a estrutura para organizar os contidos son: o temático e o xeográfico. A partir da convivencia destes dous parámetros establécese unha clasificación que permite a catalogación das novas en seis seccións consideradas clásicas e aceptadas por autores que investigan sobre información audiovisual: política, sucesos, economía, sociedad, nacional e internacional (Casetti et all, 1999).
- A homoxenización dos contidos: a uniforme axenda mediática, por un banda é froito da organización do traballo xornalístico e o seu exercicio diario, consolidados a través das rutinas produtivas, cada vez máis estandarizadas, que actúan como garantía e que, en ocasións, se transforman en factor de distorsión do proceso afectando directamente aos contidos informativos que transmiten ás audiencias (Túñez, 1999). Por outra banda, é produto da hexemonía que ostentan os centros neurálxicos da información que contan con activos gabinetes de comunicación[1] (Gomis, 1990) e da adquisición dunha parte importante das novas redactadas polas axencias de noticias (Muro Benayas, I., 2006). Nalgúns dos casos o medio só actúa como "*correa de transmisión*" entre a información da axencia e/ou fonte e a súa audiencia.

[1] «Desde los propios gabinetes se defiende su trabajo como un "apoyo" al periodista aunque, a la vez, se reconoce que su actividad está orientada también a condicionar a la opinión pública a favor de la empresa o institución para la que trabajan e incluso a condicionarla directamente a favor de sus dirigentes, con ánimo político o económico» (Túñez, 1999: 37)

Ademais, a maioría dos medios de comunicación comparten fontes, e como consecuencia dispoñen de temas e de datos similares para a confección da "*realidade coñecida*" (Túñez, 1999). Esto unido ao feito de que manteñen modelos produtivos miméticos implica que sexa difícil ofrecer unha versión distinta da actualidade. A causa da utilización desas prácticas laborais similares débese a que as empresas xornalísticas se configuran como estruturas que operan con criterios industriais:

«Los principios de máxima eficacia y mínimo coste y su corolario, la rutinización de las tareas, la división y especialización del trabajo, penetraron profundamente en los procesos informativos» (Villafañe et all, 1987:146)

O que implica que cada vez diminúa máis a información de produción propia nos medios de comunicación, entre eles os audiovisuais, xa que o xornalismo de investigación e moito máis caro que a adquisición das informacións elaboradas polas axencias, que abaratan os custos porque afórrase nos medios técnicos precisos para a cobertura informativa e o gasto derivado do desprazamento dos xornalistas. (Soengas, 2007).

- Desequilibros informativos atendendo á procedencia xeográfica da información: a clasificación das novas atendendo ao seu orixe permite coñecer o grado de presencia ou de silenciación de países, de comunidades autónomas, de provincias e de cidades na axenda mediática dos medios nacionais e galegos.

5. UTILIZACIÓN DOS RESULTADOS

A extracción dos datos da ficha de análise deu como froito a publicación de diversos informes e contribucións científicas en revistas circunscritas ao ámbito da investigación en comunicación como por exemplo:

- Soengas Pérez, X. (2005): "Los contenidos informativos en las televisiones generalistas". *Ambitos: Revista internacional de comunicación*, Nº. 13-14, 2005, páx. 59-77
- Soengas Pérez, X (2007): "La información en televisión: espectáculo y realidad manipulada". Revista Icono 14, Nº 9, 2007, páx. 1-16.
- Soengas Pérez, X. (2007): "El control de la información en televisión". *Ambitos: Revista internacional de comunicación*, Nº. 17-18, 2007, páx. 275-311

Asemande, a través dunha aplicación web (ver Imaxe 4) pode accederse en tempo real aos datos xerados mediante o proceso de baleirado levado a cabo usando a ficha de análise anteriormente descrita. A visualización dos resultados presentánse en función da

presenza e do enfoque de tratamento que as emisoras lle prestan ás fontes consultadas nas distintas novas do día. Esto permite, mediante valores cuantitativos (duración dos cortes) e cualitativos (análise do enfoque), obter un coñecemento exhaustivo da selección de fontes empregadas polos xornalistas.

Imaxe 4. Interface gráfica de visualización dos datos en función da presenza da fonte

A partir desa primeira pantalla, se a persoa que consulta estes datos ten interese por unha fonte en concreto [exemplo Administrador lonxas de Ribeira] pinchando sobre ela condúceo a outra pantalla cunha información máis completa na que aparecen descritos campos como: o nome da noticia, a data, a duración do corte da súa intervención, a identificación temática, espacial e temporal da nova, o tratamento que se fai do personaxe comparandoo con outras, tipo de presenza e o enfoque da mesma (ver imaxe 5).

Imaxe 5. Interface gráfica de visualización da nova na que aparece a fonte

Os resultados na interface gráfica son amosados dende unha perspectiva temporal con pantallas específicas para últimos resultados (día anterior, últimos 10 días e último mes), presenza de temas —clasificandoos por mes e atendendo ao número de aparicións ou fontes, tempo e a porcentaxe relativa aos enfoques cos que foron tratados as persoas consultadas para cada tema— (ver imaxe 6) e por partidos políticos — analizando as aparicións o tempo e o enfoque das mesmas (ver imaxe 7).

Imaxe 6. Interface gráfica de visualización da nova en función dos temas

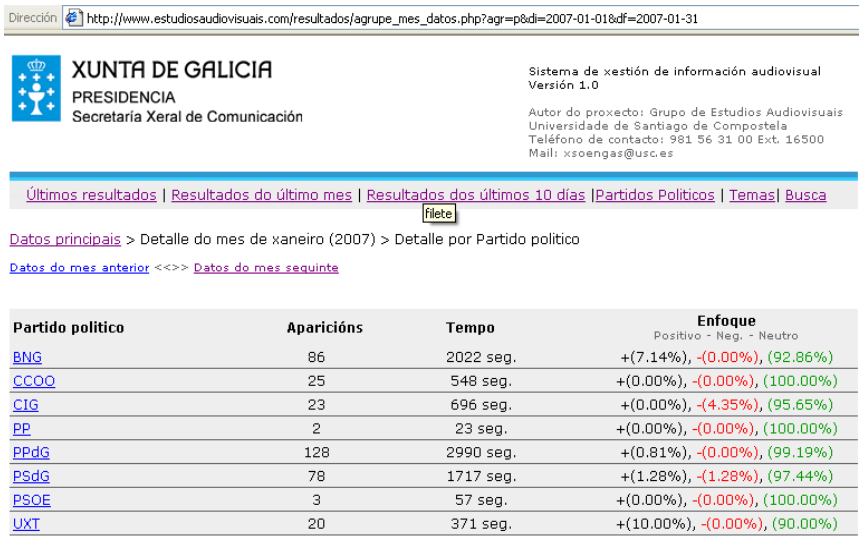

Imaxe 7. Interface gráfica de visualización da nova en función do partido político

Esta aplicación web tamén ofrece un buscador interno a través do cal se pode buscar o a presenza dunha fonte nun período de tempo específico entre dúas datas concretas introducindo os campos de nome da fonte, data de inicio e de fin.

6. CONCLUSIÓNS

A través desta metodoloxía ábrense diversas liñas de estudo do tratamento informativo nos medios audiovisuais españois e galegos. Os datos obtidos dos diferentes ítems analizados na ficha tipo (tanto na versión completa como na reducida) permiten extraer conclusións resolutivas das hipóteses de traballo plantexadas. Se na análise dos informativos galegos en radio e televisión o obxecto de estudo xeral sustentábase no coñecemento da procedencia da información desde o punto de vista xeográfico, a distribución temática (axenda) e o tratamento das fontes , na investigación sobre os medios nacionais analizáronse os principais aspectos que corresponden ao ámbito da información televisiva e radiofónica: orixe das novas, natureza das fontes empregadas, enfoque dos contidos, tratamento dos protagonistas dos feitos e características das informacións.

Estudar estes detalles permitiu determinar se existe censura ou manipulación, se se producen desequilibrios informativos, cal é a presenza de novas por seccións e por países, determinar o rigor e a calidade informativa especialmente en periodos electorais ou de cambios de Goberno, e coñecer se o poder político e económico ten un reflexo nos informativos creando unha imaxe máis ou menos favorable de determinados países segundo a capacidade de influencia nos escearios xeopolíticos.

Traballouse, así, coas catro hipóteses de partida que se consideraron máis axeitadas para os plantexamentos da investigación e a obtención de conclusións:

1. A estrutura dos informativos correspóndese coas necesidades de organización da producción e obedece a unhas pautas pretedeterminadas baseadas na combinación de criterios xeográficos e temáticos que se reflexan nunha serie de áreas que determinan a estrutura interna do informativo e que se poden ver afectadas polos grandes acontecementos que marcan as axendas dos medios (política, sucesos, sociedade, economía, nacional e internacional).

	Nº noticias		Política		Sucesos		Economía		Sociedade		Nacional		Internacional	
	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006
TVE	105	107	34%	23%	12%	27%	5%	3%	49%	47%	38%	54%	62%	56%
T5	101	100	24%	18%	25%	30%	3%	2%	48%	50%	35%	48%	65%	52%
A3	98	101	20%	16%	25%	32%	3%	1%	52%	51%	40%	51%	60%	49%

2. Tódalas televisións aplican de xeito similar os criterios técnicos de tratamento da información, observándose unha gran coincidencia formal e temática froito das

rutinas produtivas. As singularidades das liñas editoriais dos medios aprécianse nos enfoques particulares de temas específicos pero a estrutura xeral dos informativos apenas varía e tampouco son determinantes as diferenzas entre os contidos das emisoras públicas e das privadas.

	Política		Economía		Sociedad		Sucesos	
	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006
TVE	57%	50%	6%	5%	29%	35%	8%	10%
T5	60%	57%	10%	6%	25%	30%	5%	7%
A3	62%	55%	4%	9%	30%	27%	4%	9%

Nota: a táboa representa as porcentaxes de enfoques críticos en cada sección

	Presidente del Gobierno		Miembros del Gobierno		Líder de la oposición		Principal partido de la oposición	
	2003	2006	2003	2006	2003	2006	2003	2006
TVE	22%	29%	28%	34%	68%	60%	63%	57%
T5	75%	32%	70%	30%	31%	62%	28%	65%
A3	27%	68%	32%	65%	71%	37%	67%	31%

Nota: a táboa representa as porcentaxes de enfoques críticos referidos ao Goberno e á oposición

3. Os desequilibrios informativos detéctanse fundamentalmente coa análise da información desde o punto de vista xeográfico: os informativos reproducen os dominios territoriais que existen a nivel internacional e tamén os que se dan no interior do Estado español. A través do volume de información e do tratamento dos feitos coñécese o peso de cada país e de cada comunidade que se traducen en desequilibrios informativos, cuantitativos e cualitativos. Foméntase, así, a homoxeneización da información cunha reiteración temática dos contidos e unha incidencia esaxerada nos feitos que acontecen en lugares moi concretos.

	TVE		Tele 5		Antena 3	
	2003	2006	2003	2006	2003	2006
EE.UU.	22%	19%	27%	23%	30%	21%
Irak	18%	7%	15%	10%	12%	9%
R. Unido	14%	12%	17%	12%	12%	10%
Bélgica	8%	10%	12%	8%	7%	11%
Israel	9%	11%	6%	9%	10%	8%
Francia		6%	6%	5%		5%
Venezuela			5%			
Alemania		5%		6%		5%
Otros	29%	30%	12%	27%	29%	31%

Nota: información internacional

	TVE		Tele 5		Antena 3	
	2003	2006	2003	2006	2003	2006
Madrid	21%	29%	18%	22%	25%	23%

Cataluña	15%	18%	11%	20%	17%	15%
Euskadi	7%	12%	9%	10%	7%	8%
Andalucía	11%	7%	10%	5%	9%	6%
Galicia	7%		8%		5%	
Otras	39%	34%	42%	43%	37%	48%

Nota: información nacional

1. Tamén hai un desequilibrio importante entre uns lugares e outros, aínda que os avances tecnolóxicos facilitan o acceso á información. Nunha época caracterizada polos avances tecnolóxicos e polo acceso libre á información detéctase unha gran contradicción: hai zonas desinformadas e outras saturadas de novas; e tamén existen zonas esquecidas e zonas sobreobservadas. A maioría das noticias proceden de lugares e de sectores moi concretos, o que reflexa un gran control da información e unha desigualdade de oportunidades para acceder aos circuitos de distribución da información. A concentración do poder económico e **político** está directamente relacionada cos focos que xeneran a maioría dos acontecementos que os informativos tratan como relevantes.

	Fuentes del PP		Fuentes del PSOE	
	2003	2006	2003	2006
TVE	51%	45%	46%	50%
T5	48%	42%	45%	47%
A3	50%	46%	47%	48%

Nota: grao de presenza do PP y do PSOE nos informativos

Resumindo algunhas das principais conclusións obtidas (pódense ampliar a través de artigos publicados polo investigador principal Xosé Soengas xa referenciados no apartado 5 desta comunicación.), sorprende que a sección con máis peso nos informativos das emisoras analizadas sexxa a de sociedade, en detrimento doutras como a política. Destaca, tamén, un tratamento da información moi similar en tódalas televisións, onde os criterios predominantes obedecen a liñas editoriais concretas, con afinidades moi marcadas. En cada televisión hay correspondencia habitual de enfoques críticos ou favorables con determinados partidos ou personases, independientemente das características dos feitos. Ademáis, determínase unha considerable homoxeneización da información.

7. REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Barker, Ch. (2003): Televisión, globalización e identidades culturales. Barcelona. Paidós.

Casetti, F. y Di Chio, F. (1999): Análisis de la televisión. Instrumentos, métodos y prácticas de investigación. Barcelona. Paidós.

Gomis, L. (1990): Los interesados producen y suministran los hechos, en Análisi nº 13.

Muñoz Torres, J.R. (2002): Por qué interesan las noticias: un estudio de los fundamentos del interés informativo. Barcelona. Herder.

Muro Benayas, I. (2006): Globalización de la información y agencias de noticias. Entre el negocio y el interés general. Barcelona. Paidós.

Prado, E. (2001): Información televisiva y nuevas tecnologías, en Periodismo audiovisual ante el 2001, Universidad del País Vasco.

Schechter, D. (2004): Las noticias en tiempos de guerra. Barcelona. Piados

Túñez López, M. (1999): Producir noticias: Como se fabrica la realidad periodística. Santiago de Compostela. Tórculo.

Villafañe, J., Bustamante, E. y Prado, E. (1987): Fabricar noticias. Las rutinas productivas en radio y televisión. Barcelona. Mitre.